

Het belang van de brief van Wiebes

‘Onze stip op de horizon: bedrijven, bedrijven en bedrijven...’

De Eemsdelta moet het knooppunt worden van de groene waterstofeconomie.

John Geijp

Er is nog een lange weg te gaan voordat Noord-Nederland werkelijk de groene waterstofregio van ons land en Noordwest-Europa is. Het initiatief kreeg echter onlangs opnieuw een duwtje in de goede

richting. Van minister Wiebes dit keer.

Een brief die minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat eind maart aan de Tweede Kamer verzond, kreeg ook in het Noorden een warm onthaal. Het schrijven betrof de kabinetsplannen met groene waterstof, waarmee het landsdeel grote plannen heeft.

Cas König

Wiebes heeft lang gearzeld of hij de portemonnee zou trekken voor het subsidiëren van projecten met groene waterstof. De bewindsman is echter 'om'. In de brief noemt hij 'CO2-vrije waterstof een noodzakelijke schakel in een duurzaam energiesysteem'.

„Inzet op duurzame waterstof in Nederland schept nieuwe banen, verbetert de luchtkwaliteit en is essentieel voor de energietransitie”, aldus de VVD-bewindsman. De nu nog onrendabele productie van groene waterstof kan in de nabije toekomst voor het eerst rekenen op subsidie voor duurzame energie (SDE).

Ook belooft de minister steun aan innovatieprojecten rond de groene energiedrager. En dat alles met de inzet: groene waterstof betaalbaar maken. De prijs kan volgens de minister de komende tien jaar met 50 tot 60 procent omlaag. Uiteindelijk moet groene waterstof kunnen concurreren met de 'grijze' (uit aardgas gemaakte) waterstof, waarvan in Nederland jaarlijks zo'n 8 miljard kubieke meter wordt gemaakt.

Cas König, directeur van Groningen Seaports, is dolblij met het kabinetsstandpunt. „De minister geeft aan dat groene waterstof een belangrijk deel van de oplossing voor het CO2-probleem is. En dat de Eemsdelta een prominente rol heeft voor Nederland en Noordwest-Europa in de productie, opslag en distributie. Zijn verhaal sluit naadloos aan op alle projecten waar wij mee bezig zijn. Groene waterstof maken is heel duur. Die financiële steun is noodzakelijk om op termijn groene waterstof zonder subsidie te kunnen produceren. Wat de minister schrijft is dus heel belangrijk.”

Groningen Seaports heeft een voortrekkersrol bij de ontwikkeling van de groene waterstofeconomie in het Noorden. Professor Ad van Wijk lanceerde in januari 2017 het plan daarvoor. Hij schreef dat in opdracht van de Noordelijke Innovation Board. Het idee: op momenten dat een toekomstig woud van windparken op zee meer elektriciteit produceert dan nodig is, wordt die goedkope stroom gebruikt om groene waterstof te maken.

De noordelijke lobby krijgt steeds meer steun voor die gedachte. In maart vorig jaar committeerden de grote industriële bedrijven in Groningen en Drenthe zich aan het plan met een investeringsagenda van 2,8 miljard euro. De EU erkende Noord-Nederland in oktober vorig jaar als eerste waterstofregio van Europa – Hydrogen Valley – met een subsidie van 20 miljoen euro.

Eind februari presenteerden Gasunie, Shell en Groningen Seaports zich als het consortium NorthH2 dat vanaf 2027 een enorm windpark op de Noordzee wil bouwen, met uiteindelijk een vermogen van 10 gigawatt. Met dat vermogen zouden 12,5 miljoen huishoudens van elektriciteit kunnen worden voorzien.

Waterstoffabrieken (elektrolyzers) in de Eemshaven en later bij de windparken op zee moeten 800.000 ton groene waterstof gaan produceren. Via het (grotendeels bestaande) Gasunie-netwerk moet dat zijn weg vinden naar de industriële clusters in Nederland en Noordwest-Europa. Een haalbaarheidsstudie moet volgend jaar uitwijzen of het project financieel uit kan.

Behalve met enthousiasme, is het plan van NorthH2 ook met scepsis ontvangen. Er zijn vele miljarden mee gemoeid. König: „Je kunt groene waterstof alleen betaalbaar maken als je het zo groot aanpakt.” Robert van Tuinen, manager strategy & business development bij GSP, is ervan overtuigd dat de Eemsdelta de regio bij uitstek is waar de prijs voor groene waterstof naar een betaalbaar niveau is te brengen.

Van Tuinen: „Hier komt alles bij elkaar. We liggen aan de zee waar de windparken moeten komen. We hebben dichtbij afnemers van groene waterstof in de chemieclusters van Delfzijl en Emmen. We hebben het gasnetwerk van Gasunie voor de distributie. Bij Zuidwending hebben we de cavernes waarin we de waterstof kunnen opslaan. Daardoor kunnen we juist in deze regio het goedkoopst waterstof maken.” Hij vertrouwt erop dat de haalbaarheidsstudie van NorthH2 gunstig uitpakt. „Er zijn natuurlijk al ruwe berekeningen gemaakt.”

Belangrijk is dat Wiebes nu een volgende stap maakt om Hydrogen Valley mogelijk te maken. Momenteel wordt een reeks windparken langs de Nederlandse westkust gebouwd. Binnenkort moet Wiebes de gebieden aanwijzen voor een volgende reeks windparken.

Boven Schiermonnikoog ligt al het windpark Gemini. Een windpark van ongeveer gelijke omvang mag daarnaast worden gebouwd. Maar voor het NorthH2-project is veel meer ruimte nodig. Een van de hindernissen is dat een deel van dat gebied is ingeruimd voor oefeningen van de luchtmacht. König: „Er spelen natuurlijk meer belangen, zoals van de visserij en het milieu. Dat wordt nu allemaal bekeken.”

Van Tuinen en de Seaports-directeur putten ook vertrouwen uit de reacties op de plannen. Van Tuinen: „We hebben hier delegaties gehad uit Zuid-Korea en Japan, waar ze toch ook erg bezig zijn met waterstof, die diep onder de indruk waren.” König: „Vorige week waren hier nog mensen uit Rotterdam. Die waren ook echt verrast. Het is voor het beeld ook mooi hoe de overheden in de regio meedoen. Kijk naar de provincie die het initiatief nam voor de proef met de waterstoffrein van Arriva. En de gemeente Groningen die een deel van zijn wagenpark, zoals vuilniswagens en bezemwagens, op waterstof laat rijden. Het laat zien dat de regio op een geïntegreerde manier bezig is. Dat iedereen ervoor staat.”

Voor groene waterstof wordt, naast grondstof voor de chemie, ook een rol voorzien in de mobiliteit (als ‘brandstof’ voor auto’s, treinen, bussen, schepen) en de verwarming van huizen, waarmee in Hoogeveen een experiment begint.

De inzet is om vooral afnemers in de industrie te vinden, die grote hoeveelheden waterstof als grondstof gebruiken.

De inzet is om zo veel mogelijk verbruikers richting Eemsdelta te lokken. Van Tuinen en König wijzen op de komst van SkyNRG, dat bio-kerosine voor de luchtvaart gaat maken en daar groene waterstof voor nodig heeft. „Dat bedrijf heeft naar veel plaatsen gekeken, onder meer Rotterdam en Antwerpen. Maar ze zijn naar Delfzijl gekomen, omdat hier de omstandigheden het gunstigst waren”, aldus de Seaports-directeur.

Van Tuinen: „We werken intensief samen met de NOM. We kijken in het binnen- en buitenland naar bedrijven waarvoor onze waterstofketen interessant is. Uiteindelijk is onze stip op de horizon: bedrijven, bedrijven, bedrijven... Door het einde van de gaswinning gaat hier veel werkgelegenheid verloren. Daar moet iets voor terugkomen.”
